

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Qvibus Totvm Hominis Christiani Officivm Explicatvr; Quídque is fugere,
quid agere debeat, quàm exactiſimè traditur

Segneri, Paolo

Augustæ Vindellicorum ; Dilingæ, 1695

Discursus XXVIII. De Judiciis Temerariis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45964](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45964)

DISCURSUS XXVIII.

De Judiciis Temerariis.

I. Non est officium inter homines periculosus, officio Judicis. Sicut enim ut Magister perspicue & clare proponat,

qua docet, non satis est illa utcumque scire, sed necesse est perfecte pleneque ea perpexisse; ita ad officium Judicis tuto obeundum non vulgaris quaedam prudentia, sed magna quaedam, ac excellens requiritur. Et tamen, totius ferè Mundi negotium perpetuum est, Judicare: hoc est: pronuntiare de factis Proximi, qualia sint, damnare, deque ijs decretoriam sententiam ferre; adeò ut S. Joannes Climacus diceret: Dæmonem non alio magis negotio inter nos distineri, quam quo tenter ad peccata committenda, aut commissa dijudicanda:

Clim. in Scala. Peccare nos Dæmones urgent, aut si non peccaverimus, judicare peccantes. Sic in omni loco tribunalia statuuntur. Suspicio mera, pro justo examine habetur; tenuis quaedam rei species pro evidentiâ; & non tantùm non admittitur appellatio, sed Reus antè damnatur, quàm ad dicendam causam citetur; & antè quàm causam suam occipiat, jam definita est. Verùm enim verò scire vos velim, tot Deo Judices improbari; ipsumque solum esse velle, qui hoc officium su-

stineat. Et ideò illius nomine vobis denunciatio; ut ne hac in parte sollicitis; qui enim temerè Proximum judicat, aliud non agit, quam ut eisdem operâ seipsum condemnet: *In qua dicitur: temerum judicis, te ipsum condemnat.*

II. Antequam tamen audaciam horumce Judicum iniquitatem consideremus (quod erit primum Discursus mei caput) declarare oportet, quid judicij temerarij nomine intelligatur. Aliud igitur est Dubium, aliud suspitio, aliud Judicium. Dubium est Animi quaedam suspensio, quâ nec in unam, nec in alteram partem propendemus. Suspicio est quaedam debilis ac tenuis assensus. Judicium denique, firmus quidam assensus est. Imaginamini vobis discorsum vestrum bilancis instar se habere in manu rationis. Si Bilanx æquilibrum tenet, en Dubium; si pendet in unam quàm alteram partem propenderit, en Suspicionem; si vero pondere & impetu in partem unam fertur, en Judicium. Dubium & Suspicio, si ratione nulla nitentur, inter peccata venialia numerantur, non inter mortalia, plerumque saltem: & de his nunc mihi sermo non est. De illo Judicio absoluto loquor, quod mens nostra de vita alterius nulla ratione nixa format. Dixi, sine ratione, quia

quia cum Indicia sunt violenta, & præsumptiones validæ ad judicium ferendum; Judicium prudens, & non temerarium appellatur, atque adeo in eo ferendo non peccatur. Si Vidua quæpiam omnium generis personas domum suam admittit; si protervè cum viris ad se accedentibus colloquitur, & si non contenta mutuas ab ijs pecunias accipere, promissa etiam ac donata facili admittit; admodum difficile creditur est, eam turturis instar solitarij amissum comparem lugere. Ideo Apostolus dixit: *Quorundam peccata manifesta sunt, præcedentia ad judicium, quorundam autem sequuntur.* Quia peccata quædam tum sunt in propatulo, ut probatione non egeant, aut processu judiciali, sicut indigent alia; seipsa satis accusant. Verum est, in hujusmodi casibus Charitati locum dandum; excusanda est intentio (forsan minus quam appareat, rea) cum opus excusari priorius non potest; Carnis fragilitas inculcanda est, aut vehementia suggestionis. Si etiam intentio excusationem non admittit, omnibus signis manifesta; in omni eventu meminisse debemus, nos etiam peccatores, & tales quidem, qui, si in hujusmodi circumstantijs fuissetis, gravius ac fœdius essemus lapsi; eâ ferè ratione, quâ femina non audet virum suum ignavia accusare è prælio domum fugâ se recipientem, bene sibi conscia, sibi tantum animi non fuisse futurum, ut vel armis se accingeret. Sed ut in viam redeamus, ista hodie reprehendere non constitui. In illum

ego pessimum morem invehor, multorum malè moratorum ac Deum non timentium, qui liberè Proximorum suorum actiones damnant, non nisi levis conjecturis ad id inducti. Quam injustitiam ut evidentiùs intelligatis, nôlle vos velim, tres ad boni Judicis officium conditiones requiri: Auctoritatem, Scientiam, & Justitiam. Sine *S. Thom.* Auctoritate in alienam messem involatur: sine Scientia judicium erit stultum; sine Justitia iniquum. Hæc verò omnia tria temerariè judicantibus deficere in præsentiarum demonstrabo.

III. Primò itaque Auctoritas & propria Judici deest Jurisdictio. Jura non ferunt, ut æqualis in æqualem habeat Imperium, solum in inferiorum concedunt: *Par in parem non habet imperium.* Quod si ita est, qui igitur fratrem vestrum judicatis? *Tu autem quid judicas fratrem tuum?* Duo *Rom. 14.* judiciorum genera hic distinguere possumus cum *S. Thoma*; unum est, quo judicatur, qualis sit res; & hoc non nisi superiorum est. Alterum, quo judicatur; qualis esse deberet; id quod etiam inferioribus potest competere. Quare igitur limites vestros transgredimini, & de eo, quod ad vos non pertinet, vultis sententiam ferre, ac definire, quam sint actiones, mores, & consilia Proximi vestri; cum ad summum judicare tantum possitis, quales esse secundum rectam rationem deberent? *Quis est Exod. 21.* *constituit Judicem super nos?* Jure haud paulo majori ad vestrum aliquid dicam, quam ad Moysen superbus

Ddd 2

perbus

EGNERI
Grisianus

perbus ille Hebraeus. Tabulas profer, quibus hæc iudicandi potestas in te confertur; aut saltem doce me, quis illam tibi porrexerit, quis impetravit. *Quis te constituit Judicem?*

Prov. 24. 15.

Certum est, à Deo, qui tamen solus dare potest, jus hoc non esse profectum. Imò ille alienarum actionum curiosam inquisitionem vetat: *Ne quæras iniquitatem in domo justii. Quis ergo te constituit Judicem?* Quis auctoritatem tribuit, quâ in alienas te non vocatus actiones intrudas? Si quis homo exterus domum alterius & conclave irrumpat, quin antè fores pulset etiam inter plebejos rusticitatis reus habetur. Nec jura concedunt, ut fenestra in pariete utriusque assensum: Quo modo igitur

L. eos qui jus ff. de servit. prad. Urb.

Jus hoc maximum vobis arrogatis, quo non solum in alterius nescientis & inviti domum intrare, sed ipsum illius animum præsumitis subire, & fenestram aperire in illo pariete, quem Deus omnibus clausum esse voluit: *Quis te constituit Judicem?* Judicium cordis humani Deus soli sibi reservavit, & idcirco primum Nomen, quod in sacris Paginis habere voluit, fuit Eloym, quo Judex significatur, perinde ac si ad solum pertineat Creatorem, Creaturas suas iudicare. Quod ipsum querebatur S. Job de Amicis suis, qui in viro Sancto condemnando erant tam faciles. Dolebat ei, quòd ipsi Arbitri esse vellent operum ejus, arbitrio planè insolenti.

Job. 19. 22.

Quare persequimini me sicut Deus? Quasi diceret: quâ auctoritate Di-

vinum in me jus invaditis? Quare si supream Domini, aut ut legitimi magistratus mecum agitis? cum non aliud, quàm ejusdem Domini mecum conservi sitis? Quo animo de vultu mea sententiam fertis, cum in hoc parte nemini nisi Deo, cuius totum sum, me subiectum agnoscam? *Quare me persequimini sicut Deus? An operum ei subsidiariam, tanquam imperio commodatum venitis? Nunquid per Deo iudicare nitimini? Et ecce quam difforme sit Justitia temerarium iudicium, ut quod eorum est, qui jus in alios affectant, quod tamen ipsis nullatenus competit.*

IV. Sed non minus injustus ille, cui altera iudicum conditio dehi, necessaria scilicet ad iudicandum scientia; sive illa sit juris, sive facti. Doficit ergo imprimis Juris scientia. Nam si aliud foret nihil, solas animos quos nos ipsos complectimur, iudicium pervertit, atque inclinat non male de proximo credendum, quod verò, quòd plus ille deprimatur, sed plus extollatur. Non est ventus turbidus, ait, Aristoteles, quoniam qui repercussus in seipsum ventus incurrit: quia non tantum nubes non dissipat, sed magis condensat. Simili modo Amor, quo nos ipsos prosequimur, se habet: omnia quodammodo in se reflectit, & inde facile contingit, ut mentem obsecutur, & rectum iudicium intervertat. Cum è diversis proximus ex animo diligeretur, omnes ejus actiones nobis recte videntur. *Ex alienis affectibus affirmatur, sapienter dixit S. Gregorius Ni-*

zianentus. Unde factum, ut idem David oculis Jonathæ rectus: Saulis verò ut quàm maximè curvus videretur. Jonathas enim pro regulâ sui judicii cor bonum & rectum habebat; Saul verò malignum & pessimè affectum. Non est mirum (ajebat S. Hieronymus scribens ad S. Paulinum Episcopum) non est mirum, quòd tantâ apud te in aestimatione sim, siquidem dem metris nos virtutibus tuis. Et sic pariter non est mirum, quòd qui ipse perversus est, de altero etiam perversè judicet; nam secundùm id, quod in se videt, judicium fert, nec potest quidquam stabile ac firmum cernere, qui caput instar phrenetici in omuem partem jactat. *Sed ego in viâ stultus ambulans, cum ipse insipiens sit, omnes stultos affirmat.* Cain fratricida pessimus in eam venit opinionem, ut timeat neminem sibi venturum obviam, cui volupe non esset Cainum occidere. *Omnis, qui viderit me, occidet me.* Totila Gothorum Rex, quia mero ipse ingurgitare se solitus erat, cum S. Cassium vultu rubicundum contuere- tur, sibi similem, ebriosum credidit. Lutherus, qui Monasterijs in prostribu- la commutatis Impudicitia Monstrum evasit, docere œcepit, continentiam homini servari impossibilem esse. Pau- cis, judicia nostra ventis similia sunt; qui ipsi virtutibus ac qualitatibus im- buuntur, quibus terra, per quas trans- eunt, imbuta sunt. *Ex alienis affe- ctibus aestimamur, & in illo trunco, ex quo petrus artifex, mentis suæ ideam secutus, format nobilem statuam; vi- lia Carbonarius aliud nihil confide-*

rat, quàm fecidas ac fuliginosas car- bonum reliquias.

V. Perquam facilè igitur nobis in judicando Juris scientia deficit, & ubi hæc non deforet, illam facti non haberemus. Quia plerumque id, quod perperam judicatur, est ipsa intentio; quæ tamen nostros oculos longissimè effugit. Agyra quidam Astrologum se venditabat peritissimum, & in-rudi- um ac imperitorum coronâ verba sine fine faciebat de dispositione sphæ- rarum, de stellarum distantijs, de pla- netarum omnium influxibus singilla- tim, ut Diogenes, non ferens amplius *Laer- timanem jactantiam, à capite ad 13. c. 17.* calcem firmo obtutu eum metiretur, ac postmodum iterum fixis in faciem oculis eum contemplatus rogaret: Quantum temporis est, ex quo illâ tu regione excessisti, & quantum tem- poris certam ibi sedem fixisti, ut adeò certa & distincta huc ad nos nova afferre non vereatis? Hujusmodi ex- probratio longè meliùs in temerarios hos homines caderet, qui ipsas etiam aliorum cogitationes perferuntari vo- lunt, intimas licet & inaccessas. Quan- to tempore in aliorum cordibus ha- bitastis? & quando ex iisdem denuò reversi estis, quòd adeò exactas de ijs notitias proferatis? Proprium cordis humani est, esse inscrutabile *Prorum Jerem. est cor omnium, & inscrutabile: quis co- 17. 9.* gnoscet illud. Et arcaniora illius ac mag- nis recondita pervidere, illius dos propria Domini est, qui formavit illud. *Ego Dominum scrutans cor.* Ipsi vos ipsos ex toto non cognoscitis, quomo- do jactatis, aliorum arcana vobis a-

Ddd 3 deo

EGNERI
CHRISTIANUS

V
13

deò esse perspecta? Quoties, cum confitemini, dicitis; nescire vos an tentationi assenseritis an non? Dicitis; ignorare vos; quæ vestra tum fuerit intentio; an prudentes scientes feceritis, an passione impulsus? Et tamen cum nesciatis, quid in Mundo antiquo accidat, quem incolitis, divinatione vestra vultis assequi, quid in terra incognita Mundi novi agatur.

VI. Respondebitis; sequi vos in iudicando ductum indiciorum, quæ apparent. Sed hoc est velle iudicare qualitatem fundi abyssi marini ex paucis illis algis, quas in littus evomit. Deinde si huiusmodi iudicium sufficiens non est, ut de vestra intentione pronuntietis, quare ad ferendum de aliorum intentione iudicium vobis sufficit? Ne S. quidem Ecclesia, à Sancto Spiritu plurimum illustrata, tali modo sine deceptione iudicare præsumeret. *Ecclesia non iudicat de internis. Illa, tacite in animo mulsi-*

ficientem sibi esse cognitionem facti aut juris ad talem sententiam mille errandi periculis subjectam. Et tamen homuncio privatus liberè iudicat; & credit se satis instructum, qui tantum tantum negotium agat, cum tamen sepe capitis illi à trunco distantia ignota sit? Prædictiones hæc nimium quantum audaces sunt, in illius argumentis fundatæ, quæ omnia, & ipsa sunt debilia, & ex huiusmodi affectibus desumuntur, qui omnes occultam sui causam habent. Non sunt hæc actiones Prudentis, sed divini Arioli; Id quòd si mihi reculatis credere, Sancto Spiritui credite, qui cum de homine invido loquitur, ait. *In similitudinem Arioli & Conjectoris æstimat, quod ignorat.* Astrologum spectate, qui cæli contemplatur, & magna cū authoritate pronunciat: hæc & illa domus celestis, domus mortis est; ibi scorpius, illi Serpens stabulatur. Stella illa rubicunda Martis est, semper strages meditatur. Illa veneris fax est, quæ nunquam non ad oblectationes carnis inclinat; & sic de alijs; cum tamen in cælo horum nihil sit, nec mors, nec serpens, nec scorpius, nec sanguis, nec immunditia; & ista, quæ finguntur vocabula, ex rerum natura non sunt petita. *In similitudinem Arioli, & Conjectoris æstimat, quod ignorat.* Qui temerè iudicat, vult, ut malum, quod transit, denudò sit præsens, & id quod præsens est, etiam in futurum se extendat, & ut suas prædictiones magis certas ac securas reddat, hanc non aberrandi regulam sequitur: Iudicare quod perius est. Quasi verò actio quædam tam

sancta sit, quam si quis velit, non possit
 pessimè interpretari. Pharisæum illum,
 qui Christum convivio excepit, observa-
 te, & videbitis, num vera dicam. Mag-
 dalenam ille ad Domini pedes videt,
 & impuram Meretricem judicat; *Peccatrix*
est, nec de præsentibus tantum pec-
 catricem eam credit, sed talem, que
 ne quidem cum ad Christum accesserit,
 emendari valeat ac mundari. Et
 tamen Magdalena jam tunc Peccatrix
 non erat; ut quæ suis mer lacrymis om-
 nes animæ sue maculas eluterat; nec
 in futurum peccatrix existitura erat,
 ita ut illa, quæ fatuo huic Astrologo
 Venus videbatur immunditiæ plena,
 lucidissima stella esset, quæ velut He-
 sperus sequi debebat Justitiæ solem
 usque ad occasum in monte Calva-
 rio, quin & ad ipsum tumulum: quæ-
 que ut Phosphorus eundem solem
 præcurrere debebat, annunciatura e-
 jusdem Resurrectionem, ita ut & Ap-
 postola, si ita loqui fas est, Apostolo-
 tum esset furca; qui à Magdalena pri-
 mùm de Resurrectione erant edocendi.

VII. Denique huic iudicium turbæ
 non solum Jurisdictio & Scientia de-
 est, sed ordo etiam in iudicijs obser-
 vari solitus, ex quo ordinis defectu
 pervertitur omnino iudicium illorum
 est. Ante omnia obrutum in Judi-
 cio. Male enim convertit. Ille qui se ipsum con-
 vertit, dicitur. *Malum convertit, q. 2. dicitur iudicem, simul etiam accu-
 satoris vices obit, quod in omni fo-
 ro veritum ac illicitum est. Præterea,
 ut dicebat Aristoteles, Judex argen-
 tatum emulari debet, qui argentum
 verum ab adulterino dignoscat, &
 idèd subtili aqmodum investigatione*

perquirat in factum, consideret con-
 ditiones & circumstantias, juxta illud
 Jobi de se dicentis: *Causam, quam ne-
 sciebam diligentissimè investigabam.* In
 nostro autem casu omnia alia sunt.
 Iniquitas Pentapolitanorum tam erat
 scandalosa, ut vicina omnis regio sce-
 leribus inquinaretur & gravitas pec-
 cati tam erat certa ac indubitata, ut
 omni momento è cælo fulmina pro-
 vocaret: Deus tamen antè, quam sce-
 lestissimos hos homines condemnaret,
 illorum causam denuo explorare,
 ipsum locum inspicere, & in propria
 persona enorme delicti corpus, utut
 famâ communi præcognitum, exami-
 nare constituit: *Descendam & vide-
 bo, utrum clamorem, qui venit ad me,
 opere compleverint.* Non quòd Do-
 mino informationes ista, ut ait S.
 Gregorius, sint necessariae, cum sciat
 omnia; sed ut nos inde doceamur,
 qui tam præcipites ad proximum no-
 strum damnandum ferimur. *Ut nobis l. 29.
 exemplum proponat, ne malum hominum
 Antè presumamus credere, quam proba-
 re.* Femina aliqua vestium ornatu,
 præ alijs exculta in templum veniat;
 illico est, qui in corde suo asserat: ve-
 stis hæc pretium venditæ honestatis
 est. Juvencula quædam pallidiore vul-
 tu in publico compareat & fractis vi-
 ribus, subito quis intra se muslat: hæc
 mater est antè, quam sponsa: maci-
 lenta ejus facies merito me facit for-
 midare malum ab ipsa optatum. Alia
 in morbum incidit, & aliquanto tem-
 pore inter socias non comparet, ecce,
 ait non nemo, quàm bellè ac so-
 letter ista uteri sui tumorem, & onus

occur-

EGNERI
 Christianus

occulte positum dissimulare nōrit ac te gere. Paucis licet venatione in corde humano nemini non sit interdictum, nemini tamen in eo venari non lubet; & si fera defunt, eas ipse nasci facit. Ipsa etiam experientia mille deceptionum nostrarum non satis nos corrigit, quin identidem in malè sana iudicia recidamus. Quoties iudicatis, rem quampiam, domi vestræ sepositam, furto fuisse subiectam, & cum eam denuo reperistis, non furtum sed vestram oblivionem accusastis? Quoties jurassetis, neglectum ab hoc illòve urbanitatis officium non alio, quam vos vilipendendi studio; postmodum autem cum inquirendo rem, ut erat, didicistis, casu, non contemnendi animo id contigisse comperistis? In morbis acutis, ajunt Medici, admodum incertas esse prognoses; eò quòd humor peccans facillimè sedem mutat. Id ipsum frequenter in iudicijs, quæ de alijs ferimus, contingit: aut enim malum, quod asserimus, nunquam fuit; aut modò non est. Illa quæ impudica videtur, forsitan non nisi aliquantum minus cauta ac prudens fuit; aut si qualem credidistis, fuit, talis potèd non est, omninò respuit. In omni ferè eventu non nisi nulum malum intuemur, bonum autem, quod ei conjunctum est, intueri negligimus. Subjecti Zonæ torridæ duas singulis annis hyemes experiuntur; sed & æstates duas. Sic non pauci homines vitia quæpiam sua habent, habent tamen etiam virtutes: si scandalo quopiam alios offendunt, dant tamen etiam egenis Eleemosynas; ab-

stinent à murmurationibus, nemini acriter mordent, mercedem Operariorum fideliter exsolvunt, & peccatorum suorum maculas magnam partem claritate operiunt. Horum nulli habitatione plerique ad sententiam detentoriam statim deveniunt, & quod iudicibus Lacedæmonijs reprehensum fuit, non secundum Leges & Jura, sed secundum arbitrium suum iudicant & decernunt.

VIII. Citaretur saltem antè Reus & purgationes ejus audirentur. Sed nihil minus. Alexander, cum accusatorem quempiam audiret, aurem bonam manu obturabat, cum dicitur hanc accusato reservo integram. Qui nostrum est, qui in iudicando pro morem istum servet? plerumque non tantum defensio non adhibetur sed nec admittitur; & creditur, quod in dubio illa interpretatio sit quæma, quæ omnium maximè est sinistra. Illa demum rara ac solers præsentia creditur, quæ pro infallibili habet omnem calorem esse febrim, omnem febrim esse putridam, omnem putredinem esse lethalem; & sic quovis ager inter desperatos habetur antè, quam vena tactu explorata. Diserte Jura præcipiunt, ut in dubio quilibet creditus bonus, aut saltem minus reus, quam secundum allegata & probata præsumi possit. *Semper in obscuris, quod minus est sequimur.* Nos autem in iudicijs aliorum actionibus alias protinus leges, ad genium nostrum accommodatas, alia Digesta habemus, alias libros decretales, alios Codices;

*Hippoc.
l. 2. c. 10
pbor. 19.*

his contra Proximum, non tamen contra nos ipsos utimur; siquidem ad excessus nostros excusandos, benignas sententias admittimus, aliorum autem ambiguos annutus inter certa flagitia numeramus. Insuper, qui ex officio Reos judicat, semper magis ad absolvendum, quam ad condemnandum esse pronus debet. Nos semper inclinationem in sinu fovemus, quâ malimus proximum nostrum inter reos censere: & in solatium morborum nostrorum judicamus, sanum in Mundo hominem vix ullum reperiri. *Ho. habemus in malis solatium, nusquam invenire Innoventiam*, dicebat Ennodius. Imò ita deceptionis hujus avari sumus, ut ne fortè errorem dedoceamur, non patiamur ad examinanda aliorum facta, alia testimonia, magis sincera & certa accedere, quam sensus nostros, quibus illico omnia credimus, etiam contra manifestissimum Dei mandatum, quod inter peccata recenset; quodd in judicando solentia nramur apparentiâ. *Nolite judicare secundum faciem, sed justum judicium judicate.*

IX. An fortassis illud Dei præceptum minus æquum fuit? Si fidem solis habuissetis sensibus, quodnam verum fuisse de illo Latrone judicium, in Calvario Monte ad dextrum Christi lætus pendente? Ille jam acceperat jus stabile ad magnum illud Cæli Regnum. Et tamen vestrâ sententiâ habendus fuisset homo nequam, mille mortes promeritus, perinde ac scelerum socius, quem à Christi sinistra suffixerant. Vos quoque cum Eli

R. P. Segneri Christ. Instr. Tom. I,

Sacerdote Annam illam non Spiritu diviniore, sed vino ebriam pronuntiassetis. Non soli Melitenses, sed vos quoque damnassetis Paulum illum Apostolum, ut hominem confeceraturum, qui vix à naufragio ad litus appulsus, ipso mox in littore parum abfuerit, quin à vipera venenatissima morsus vitam suo merito amitteret, quam è fluctibus salvam extulerat. Væ castissimæ Judithæ! si vos Judices nacta fuisset, dum positus viduitatis suæ vestimentis, & lugubri vultu, totam se ad hilaritatem, & quantam potuit venustatem composuit; nec alio, quam ancillâ suâ unicâ, comite, totâ mulieris mundi pompâ superbiens in Assyriorum castra prodijt, cum interim animo volveret grande illud consilium, mox factio ipso complendum, impim Holoferni caput demetendi. Multitassetis saltem tacite vobiscum, Juditham nimis immatura viduitate fessam ire ad procos vel inter hostes quærendos. Et tamen vestra hæc sententia magis falsa ac mendax esse non potuisset. Sed hoc est periculum illud, cui expositus est, quisquis sensibus duntaxat in judicando ducibus utitur, ut sit Judex audax potius, quam rectus & æquus. *Nolite judicare secundum faciem, sed justum judicium judicate.*

X. Quod si ita est, quid tandem vos de iniquissimis istis sententijs pronuntiatis, quas sæpenumero in tribunali Phantasiæ ac opinionum nostrarum contra proximum nostrum promulgamus? an Judicium magis perversum, ac justitiæ contrarium reper-

Eee riri

EGNERI
CHRISTIANUS

riri potest; magis præcipitatum defectu notitia, magis injustè usurpatum defectu auctoritatis ac Juris requisiti? hujusmodi temeritas vituperio dignissima foret, etiamsi discursibus suis veritatem assequeretur: perpendite proin, quantò sit vituperabilior, dum errat, ac fallitur? Temeritas Ducum etiam post victoriam puniatur: an existimare possumus, post acceptam cladem impunè illam laturos?

II.

XI. Restat igitur, ut videamus, quàm justè se ipsum condemnet, qui tam iniquè proximum suum condemnavit; quod erat alterum Discursus mei argumentum. *In quo alterum judicas, teipsum condemnas.* Verùm, ut eò meliùs intelligatur judicij illius severitas, quo Deus intrusos hos judices & inhumanos judicabit, geminam injuriam considerare oportet, quam judicando, Deo inferunt & proximo. Et quod proximum attinet, damnum tantò est majus, ait S. Thom. *1. 2. q. 60. a. 4.* Thomas, quantò majus est bonum, quod judicio hoc nostro ei surripimus. Etenim apud nos ipsos bonum illud nomen, quod possidebat, illamque bonam famam, quæ inter bona externa principatum tenet, quamque non rarò homines ipsi vitæ præponunt, auferimus. Tanto cum sensu S. David iniquè & præposterè ab hominibus se judicatum accepit, ut præoptaret à Divino etiam tribunali judicari, utut aliàs Dei judicia adoranda magis, quàm pervestiganda, tantopere formidaret. Nihil refert, dicebat ad

Deum David: *Discerne causam meam de gente non sancta.* Domine tu causam meam judica, & tolle eam ab improba gente ista, totamque ad tuum tribunal transfer: *Dijudica causam, qua mihi intenditur à gente non sancta.* Nam etsi justitia tua non sine rigore est, justa tamen est, nec timere me in tuo tribunali oportet, ut in illo hominum, ne mea intentiones sinistrè accipiantur, ne causa mea reddatur difficilior; ne gratum sit judici stare contra me præjudicia; ne Passio inordinata prævaleat ad ferendam contra me sententiam injustam. *Discerne causam meam de gente non sancta.* Non diversa ab hoc Davidico sunt multorum justorum desideria, quia & ipsi à judicio hominum ad Divinum tribunal, in quo solo nemini unquam sit injuria, appellare coacti sunt. Causa profus stupendum in hoc genere precipite, quem vobis proposui enarrare.

XII. Senex quidam virtutis consummata, & annorum plùsqum sexaginta, nomine Vitalius, relicta solitudine Alexandriam venit, negotiolicujus gratia, quod in quocumque bello temerarium videri debuisset. Sed Lux Spiritus Sancti, quæ cordi ejus manifestè illapsa est, securum eum reddidit, quòd ea in se non erraret. Ingressus est itaque civitatem, ut ardentissimi suo zelo satisfaceret, & defudaret cum alijs in meretricibus ex impudicitia carno ad bonam frugem reditendis, quæ magno numero inibi reperiebantur. Capit cum mistellis ista agere, quæ rationibus, quæ precibus, quæ & Eleemosynis opportunè subministrat.

dis. Nec frustra, à pluribus enim impetravit, ut turpi cōsuetudini perpetuum nūncium remitterent; alijs verò, ut si pacem stabilem cum Deo nunc quidem nollent, turpi vitæ penitus renūnciando, interrumpere saltem illam, & sic velut inducias cum DEO pacificerentur. Quapropter, argenti aliquid ijs largitus, vicissim ab ijs exigebat, ut noctem illam absque peccato transigerent; ipse verò interim excubabat modò in hujus, modò in alterius ædibus, ibique totam noctem in precibus, pro earum salute fuadendis, absumens, interim à peccato eas custodiebat; pactus insuper pacto arctissimo, ut ne cui mortalium hanc suam negotiationem manifestarent, quâ non carum corpora, sed animas, ab ijs euperet. Studium hoc in oculis Dei tam sanctum, in mortalium oculis omni reprehensione dignum videbatur, quorum pars major non ut suspectam modò, sed insuper ut scandalosam hanc cum venalis pudicitie feminis tantam familiaritatem vituperabat. Quare virum Sanctum, ad Joannem Eleemosynarium, Episcopum tunc Alexandrinum, detulerunt; qui tamen aut quia virtutem Vitalij satis perspectam habebat, aut quia innocentissimus ipse tales & ceteros judicare consuevit, accusationem neglexit, suamque Vitalio libertatem integram permisit, ut porro cum feminis illis ageret; quarum una impetrare à se aliquando non potuit, quin in colloquio admirabilem Vitalij continentiam prædicaret. Hinc verò, quis crederet? à Deo obtinuit, ut illa in penam viola-

ti arcani à Diabolo infestaretur, ex quo populus tantò magis in sinistro suo iudicio confirmatus, non modò illud non deposuit, sed auxit etiam; ita ut famina, uti rebantur, mendaci partim insultarent, partim etiam dicerent: Pat esse, ut omnes ejus femine damno saperent, & nemo deinceps impiorum causam ageret. Præ alijs autem Juvenis quidam, qui autium tenuis obsecantatis luto immersus, capere non poterat, quòd alius mustelæ instar sine labè cum ejusmodi conditionis mulierculis commoraretur, cum summo mane Vitalium obvium habuisset, tum ipsum ex infami prostibulo egredientem; Hæcine, inquit, cella est, ubi habitas, malè feriate Monache? Hinc tui socij, quibuscumque psalmos canis? & cum dicto insignem ei colaphum impegit. Tunc Vitalius, quàm sereno vultu nihil turbatus, tam luce supernâ illustratus: scias, fili, respondit, pro colapho, quem mihi infregisti, intra breve tempus alium meo nomine accipies, sed tantò sonantior, ut rota Alexandria ejus sonum sit præceptura. Eventus Vatem probavit, nam cum juvenis ille paulo post plateam inambularet, Dæmon formam nigerrimi Æthiopis mentitus comparuit, ejusque lateri appropians alapam ei inflixit tanto robore, ut sonitus ad teli jactum exaudiretur, cum dicto: Hic est ille colaphus, quem tibi Abbas Vitalius mittit in vicem illius, quem à te accepit. Mox Juvenis velut exanimis humi provolutus, ore spumas evomere, toto corpore agitari, furere, sic ut jam sui compos non

Ecc 2 elset.

IGNERI
CHRISTIANUS

esset. Ubi ad se redijt, dolens agnovit admitti à se facinoris indignitatem & ad veniam obtinendam, magna populi multitudinæ stipatus, viri Sancti domum petijt. At ecce! cùm fores recludunt, vident eum recens defunctum, orantis habitu, flexis poplitibus, & manu utraque in cælum porrecta, eo ipso situ, quo noctes totas pervigil in infamium mulierularum adibus traducebat. Humi autem non sine insigni miraculo hæc verba insculpta legebantur: *Viri Alexandrini, nolite ante tempus aliquid judicare, quoad usque veniat Dominus.* Hoc tam prodigioso testimonio commoti omnes Virum Sanctum magno cum honore tumulo intulerunt: feminæ verò obtentâ jam loquendi veniâ miris laudibus Viri integritatem deprecârunt, contestatæ, se eam hæctenus appetire non potuisse, religione præpeditas & minis, quas Vitalius loquacibus intentâsset. Sanctus denique Juvenem Damone liberavit, qui eum & percussit simul & invaserat. Juvenis autem, Mundo valere iusto, illi se ergastulo inclusit, ad vitam pœnitendo finiendam, ex quo Vitalius prodierat ad suam in Lupanaribus transigendam.

XIII. Ecce quàm procul sit Judicium Dei ab injurijs innocenti irrogandis, quas hominum judicia toties inferunt. Liceat mihi etiam hoc addere: si Deus non vult, ut quis alterum judicet sinistrè etiam in casu, quo indicia haud obscura se offerunt, quantò magis illi displicebit, si quis

alterum sinistrè judicet, motus indigni admodum tenuibus & levibus, ut plerumque accidit? Videbatur in memoratu eventu excusationem mereri, qui actionem professioni modesticæ tam adversantem (qualis erat illi non solum conversatio, sed familiaritas & frequentia cum mulierculis peccatissimæ famæ) sceleris arguebat. Et tamen, quia Vitalij virtus tam nota, ut etiam S. Joannes Patristicus eam in dubium vocare non audeat, par non erat, ut ab hominibus inferioris conditionis, tantò minus sapientibus, tam liberè condemnaretur. *Nolite ante tempus judicare.*

XIV. Verum tamen est, licet qui alijs regendis præfecti sunt, publicare concessum non sit, nequaquam tamen eosmet prohiberi, quo minus provideant atque prospiciant. Atque ita, quæ est S. Thomæ doctrina, de aliquo judicando agitur, semper illa, quæ sunt dubia, in partem meliorem accipere oportet: cùm verò de remedio providendum est, sive nobis, sive alijs adhibendo, ita procedendum videtur, quasi semper in deteriori parte omnia acciperentur, ut scilicet secundùm sanæ prudentiæ regulas semper tutiora sequeantur. Sic exempli gratiâ, Mater quæpiam persuadere sibi debet, si in suam castitatem esse, bene moratam, & famæ optatam, dum argumentum aliud non habeat; ex altera verò parte perinde invigilare debet, ac si alia omnia teneret, omnes gressus observando, omnes oculorum obrutus, colloquia omnia, non aliena, ac si nequissimam reputaret. *Quæ pro-*

In vit.
P.P.L.I.

procedendi ratio nihil de iudicio per-
verso plurimum verò de cauta guber-
natione habet. Et secundum hanc
regulam concedo vobis, ut non facile
quemquam illorum Juvenum viciniam
vestra, qui tam bellè domos vestras
circumeunt, furum ac prædonum
numero habeatis, dummodo interim
Vineam vestram bene firmâ sepe cin-
gatis, ut etiam qui voluerit, nocere
illi non possit.

XV. Jam ad propositum redeun-
do: magnam dico esse illam inju-
riam, quæ proximo infertur, dum
sine justa causa sceleratus habetur: sed
haud paulo major est, quâ Deus irri-
tatur: ita ut S. Dorotheus ausus sit
dicere; quod vix aliud vitium sit, à
quo Deus ita abhorreat, illudque ita
abominetur, ac à temerario iudicio;
in cuius dicti confirmationem addu-
cit omnes Ereni Patres sibi optimè
notos: Nil magis averfatur & abo-
minatur Deus, quam proximum judi-
care, ut præclare afferunt omnes Patres
nostri. Et non sine ratione. Erenim
temeritas ista plurimorum malorum
origo, & insuper gravissima injuria
est, quæ omnibus tribus SS. Trinita-
tis personis infertur. Mille quidem
malorum origo est, cum sit fons om-
nium detractionum magis vigentium
& universalium, atque omnes plateas
& fora inundantium. Vix hic aut
ille sinistrum de proximo suo iudici-
um formavit, illico etiam alteri cui-
cunque illud manifestare festinat. Ut
sic de quibusdam illud dici possit,
quod Plinius de Locustis scripsit, ea-
rum stridorem non est pectore, sed oc-

cipite provenire. Ita quorundam
garrulitas cerebro est connexa, ut
quidquid per hoc adversus proximi-
um suum transit, illico sine respectu
alijs enarrare velint. *Tota die inju-
sticiam cogitavit lingua tua.* Ipsum
cogitare, loqui est; adeo apud non-
nullos conjuncta sunt. Et quamvis
hæc iudicia nonnunquam proferan-
tur, ceu suspiciones tantum, addita
protestatione, ijs fidem non adhiberi;
magnum tamen inde malum genera-
tur; quia ab audientibus nimis
quàm facile creduntur, ac facillimè
etiam divulgantur: & licet forsan
in omnimodam diffamati denigratio-
nem ista omnia non cedant; obfusca-
tur tamen bona ejus fama, non aliter,
ac quæ fulmine quidem non omnino
tanguntur, halitu tamen quodam
afflata colorem suum amittunt; cum
enim malignitas infractis jam viribus
intima pervadere non possit, extima
saltem inficit, & splendore suo spoliat.
Pejus adhuc est, quod ex hoc ipso
fonte subinde oriantur rixæ, rancores,
inimicitia, quin ipsa etiam homi-
cidia non pauca, quæ omnia ex pri-
ma illa temerariè concepta, & pejùs
inter alios sparfa suspitione proma-
nant.

XVI. Dixi insuper, iudicia isthæc
singularem SS. Trinitati injuriam fa-
cere. Fundamentum hujus mex as-
sertionis audite. *Unus est Legislator Jac. 4. 12.*
& *Judex, qui potest perdere & liberare, 13.*
ait S. Jacobus, tu autem quis es, qui ju-
dicas proximum? Deus ita unus est,
ut Collegam habere non possit: *Unus*
est. Et tamen, qui in partem officij
judi-

Ecc 3

EGNERI
CHRISTIANUS

judicialis venire vult, Collegam ei se vult adungere in officio Judicis, & nescio, an non etiam Legislatoris. Est hæc Superbia, Luciferi Superbiæ simillima: *Ascendam super altitudinem nubium, fastuosus iste dixit, similis ero Altissimo.* Simile quid dicere videtur, quicumque hominum corda penetrare (locum magis à nostro conspectu remotum, quam ipse nubes sint) & ibi sicut Deus vult ferre sententiam de ijs, quæ fiunt. Quæ verò major esse temeritas possit? ait S. Bernardus: Pater Æternus, cum sit Mundi Legislator, Judex etiam esse posset, non vult tamen Mundum judicare, sed munus hoc Filio suo celsit:

Joan. 5. Pater non judicat quemquam: & ego, 22. pergit Sanctus, in munus, quod æternus Pater ultro non exercet, involabo?

Epist. 41. Et ego mihi assumam, quod nec ipse Pater assumit? An in Creatura putidissima fingi audacia major possit? Et hæc de injuria in primam Personam designata; ad secundam transeamus. Unus est Legislator & Judex. Filius Dei est iste Judex, qui constitutus est Judex Vivorum & Mortuorum, hoc est, Proborum & Improborum: Constitutus est Judex Vivorum & mortuorum. Quantam non injuriam infert Divino Tribunali, qui officium judicandi sibi arrogare, & sedem Filio Dei reservatam occupare non veretur? Non multum ab hinc temporis effluxit, cum nobilis quidam Eques, quod Sellam regiam insedisset, vitâ factum illud suum luit. Quam igitur poenam ac supplicium merebitur Arrogantia, quæ omni ferè horâ similes

ausus in Dei filium attentat? Praesertim cum, licet hic Judex talis sit, qui in nullo suo judicio falli potest, juxta illud: *Si judico ego, judicium meum verum est: tam modestè, tamque benignè hac sua potestate utatur, ut ne quidem mulierem de adulterio jam convictam, condemnare velit. Cogitate itaque, an temeritatem & audaciam illorum toleraturus sit, qui summa cum facilitate alios, quandoque ne quidem reos, condemnare presumunt? & hæc est injuria in secundam Personam commissa. Ad Tertiam veniamus. Unus est Legislator & Judex, qui potest perdere & liberare, Spiritus Sanctus, quibus possit justè & punire & liberare, juxta arbitrium, mavult tamen, impellente infinitâ bonitate suâ, & ipse erga opera sua exercere miserationem & potestatem infinitam, quam supplicia & poenas. Quàm igitur ingratum invidiosumque ipsi erit, si Peccator, cuius esset pro peccatis suis misericordiam implorare, semper in id incurbar, quomodo alium aut puniat, aut sententiam contra ipsum ferat, interpretando sinistrè cogitationes, divinando de consilijs & animi decretis, dicta cavillando, & lacerando Christianam illam charitatem, cujus proprium est; nescire, facillè mala cogitare? *Charitas non cogitat malum; utpote quæ instar pretiosæ aurifodinae omnem etiam illam aquam reddit pretiosam, quæ per illius venas transit. Hæc arrogantia ita S. Spiritui displicet, ut inter omnia Mundi scelera nullum ita se reprehensurum, &**

Speciali penâ castigaturum denunciâ-
 rit, ac iniqua hæc judicia: *Arguet mundam de Justitia & de Judicio.* Et sic illud S. Augustini effectum verificatur, dicentis: *Judicandi temeritas* (quantumcumque multas turbas contra charitatem & commercium humanum exciter) *nulli plus nocet, quam ipsi Judici.* Et hæc est injuria Spiritui Sancto illata, arque aded toti SS. Trinitati, quæ, ut Sanctus quidam Monachus Dicitur, de celo clamar: *Tulerunt enim homines sibi judicium meum.*

XVII. Quapropter verbis Apostoli superius allatis concludamus: *Tu quis es, qui judicas alienum servum?* Qui sumus nos, ut tantam in alios auctoritatem nobis arrogemus? *Quis te constituit Principem super nos?* forsan altioris, quam proximus noster sit, conditionis sumus, an servi omnes ejusdem Domini? *Tu quis es?* forsan tam nullius noxæ nobis conscij sumus, ut tempus nobis abundet, quo proximi potius debitorum numerum incemus, quam de nostris expungendis solliciti simus? *Miser homo semetipsum ignorando vult agnoscere pariter & judicare cor proximorum,* dixit Deus ipse ad S. Catharinam Senensem, quasi *bell. l. 9. ex illorum genere esset, qui de nocte non vident quem interficiunt.* Melius

XVIII. *Tu quis es, qui judicas?* Unde tua Jurisdictio, quæ judicium hoc jure ac merito exerces, si totam Deus sibi reservavit? *Dei judicium est.* Ubi tua scientia, dum vis, ut iudicia & præsumptiones levissimæ pro innumeris testimonijs scripto consignatis sufficiant? *Inci vile est, nisi tota L. Inci lege perspecta, unica ejus particula provisibile est.* Ubi denique Justitia; ff. de legibus. cum toti sumus in miseratione erga nos, toti in rigore versus alios? ita ut duplici pondere in æstimatione interna appendamus, ac duplici ulna metiamur omnia, cum gravissima Dei indignatione, clamantis: *Pondus & Prover. 20. pondus; mensura & mensura; utrumq; abominabile est apud Deum.* Non ita, Dilectissimi, deinceps agamus: *Non Rom. 14. ergo amplius invicem judicemus. Domino suo servum judicandum relinquo. Rom. 14. quamus: nam Domino suo stat aut cadit.* Nos autem discamus nosmetipsos judicare, & malignam illam propensionem, quæ ad illa, quæ ad nos non pertinent, dijudicanda impellimur, in profectum nostrum & commodum convertamus: Nam si ulli bi severitati & rigori locus est, est in nobismetipsis, factisque nostris dijudicandis: *Si nosmetipsos dijudicemus, non utique judicabimur.* 1. Cor. 11. 31.

DIS

IGNERI
 Christianus